

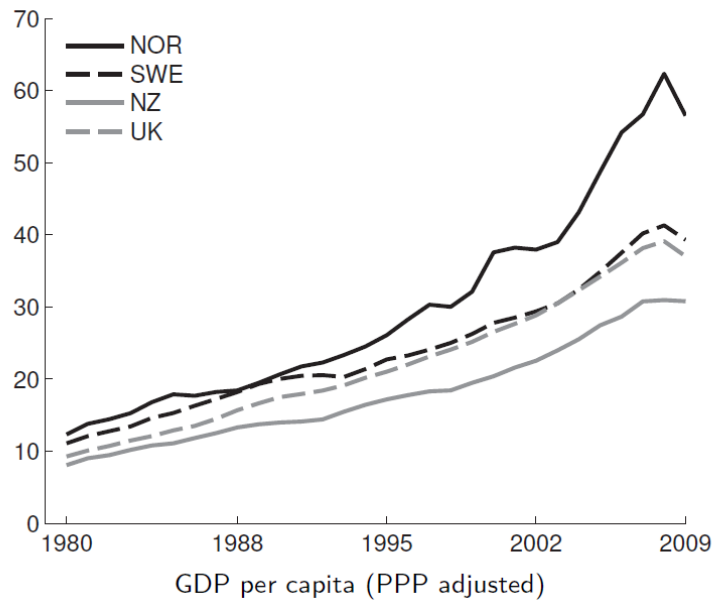
Norsk næringsliv i endring Hvilke utfordringer står Norge overfor, og hvordan kan disse møtes?

Børs- og verdipapirkonferansen 2016
20. januar 2016

Hilde C. Bjørnland
Senter for anvendt makro- og petroleumsøkonomi

The Economist: Norway oil riches

2013: Rich cousin in the North

2015: Norwegian Blues

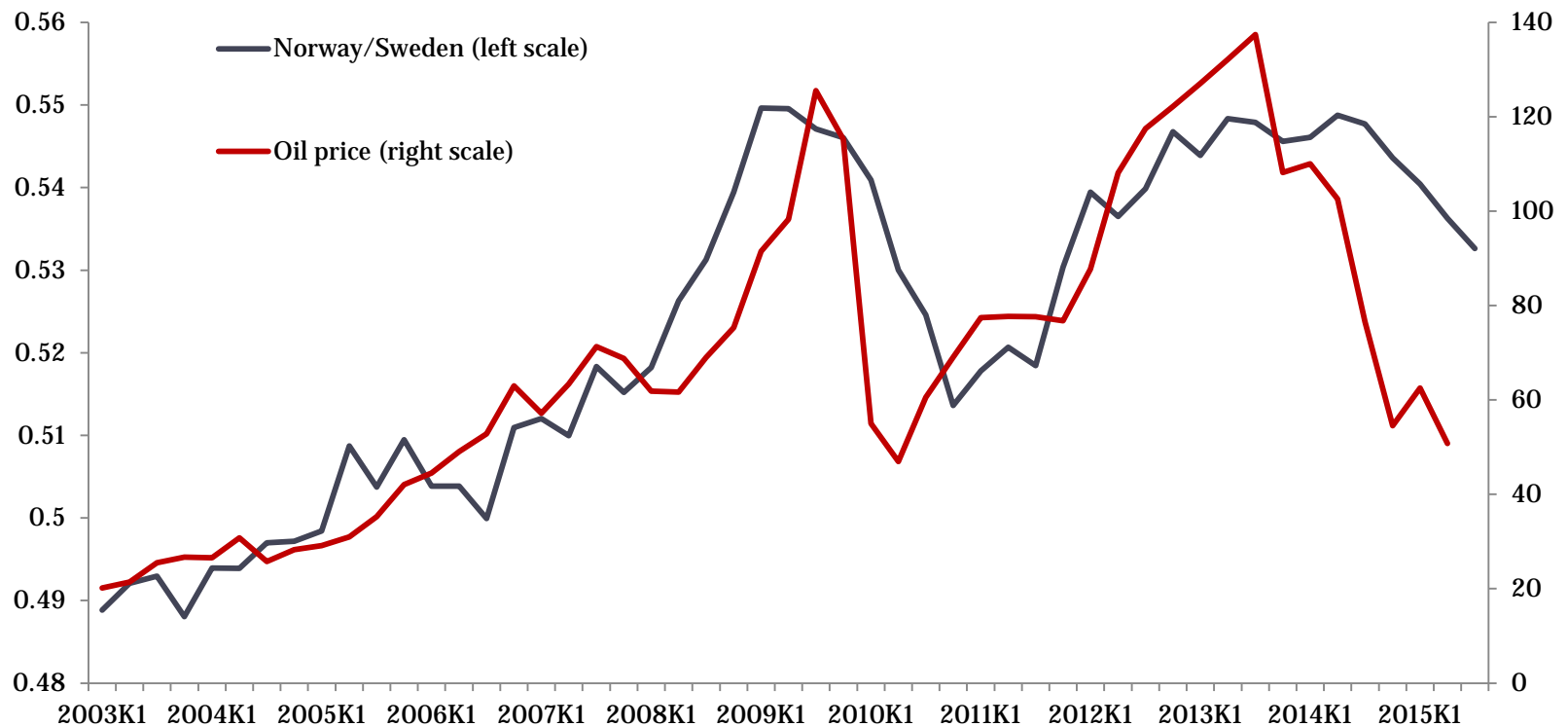

*Annerledeslandet - særstilling
- omstilling - hva skal vi leve
av ... etter oljen - grønt skifte*

Nyskapning - teknologi!

Stresstest: Oljedrevet

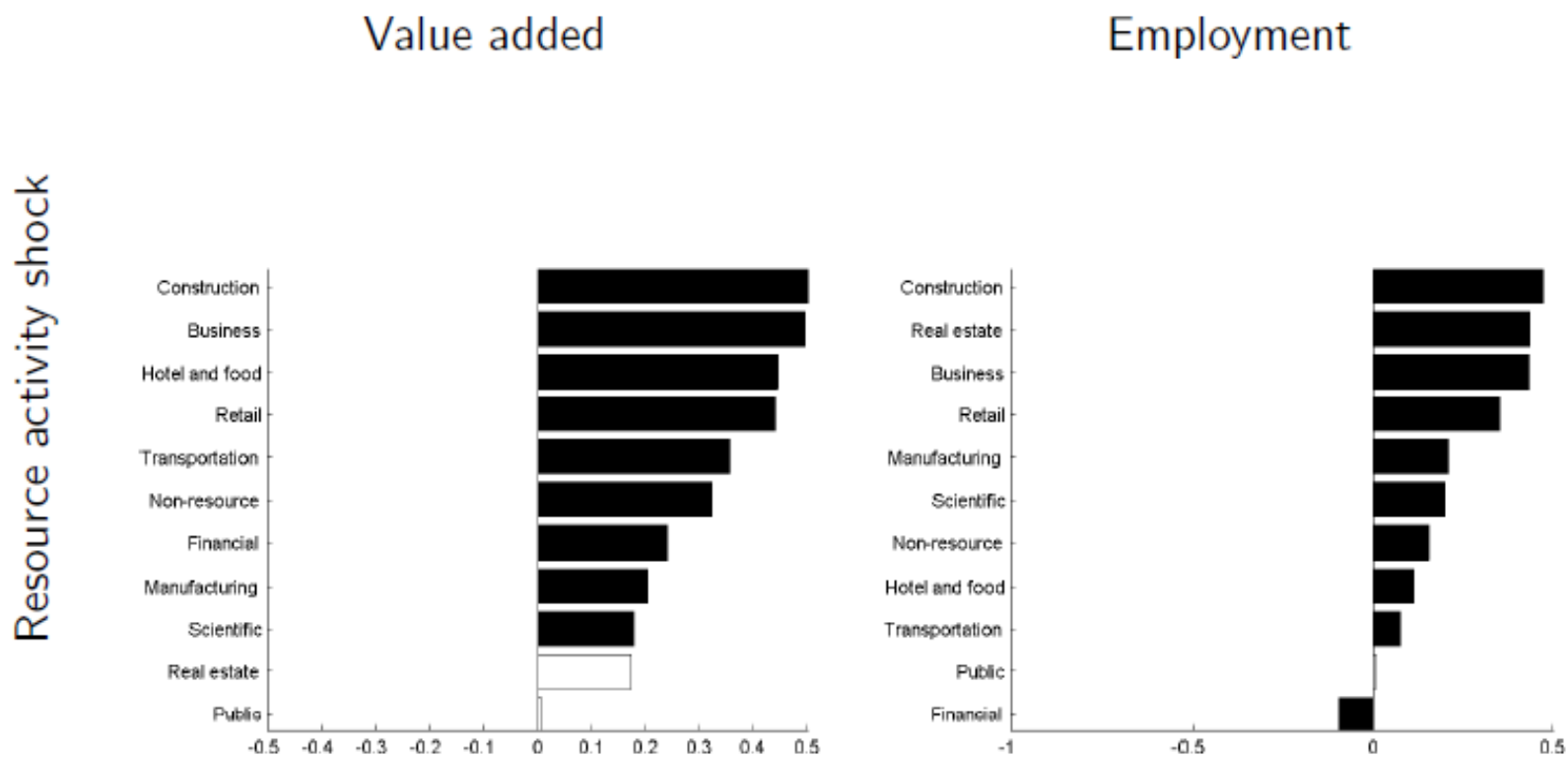
Oljeprisen og verdiskapning (BNP) i Fastlands-Norge relativt til Sverige

Source: SSB, SCB and Hilde C. Bjørnland

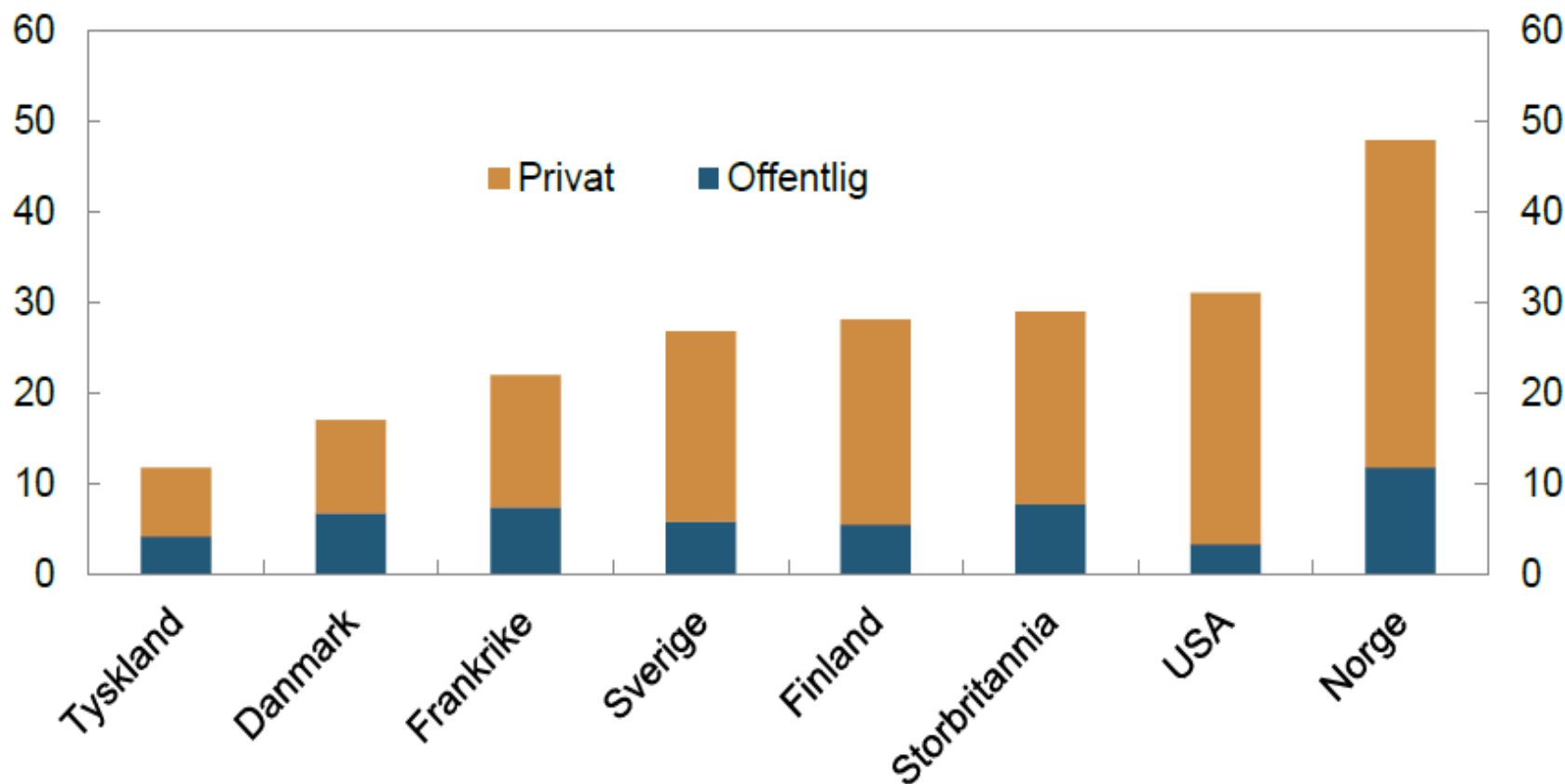
Store ringvirkninger fra oljeutvinning, 1996-2012

Gjennomsnittlig effekt av en 1% økning i aktivitet i petroleumsektoren, prosent

Men også forbruksfest!

Vekst i offentlig og privat forbruk siden 2000. Volum. Prosent

Source: Norges Bank (2015)

Men oljeprisen har også økt. Løftet kostnadene på sokkelen med mer enn 300 %. Må justeres ned.

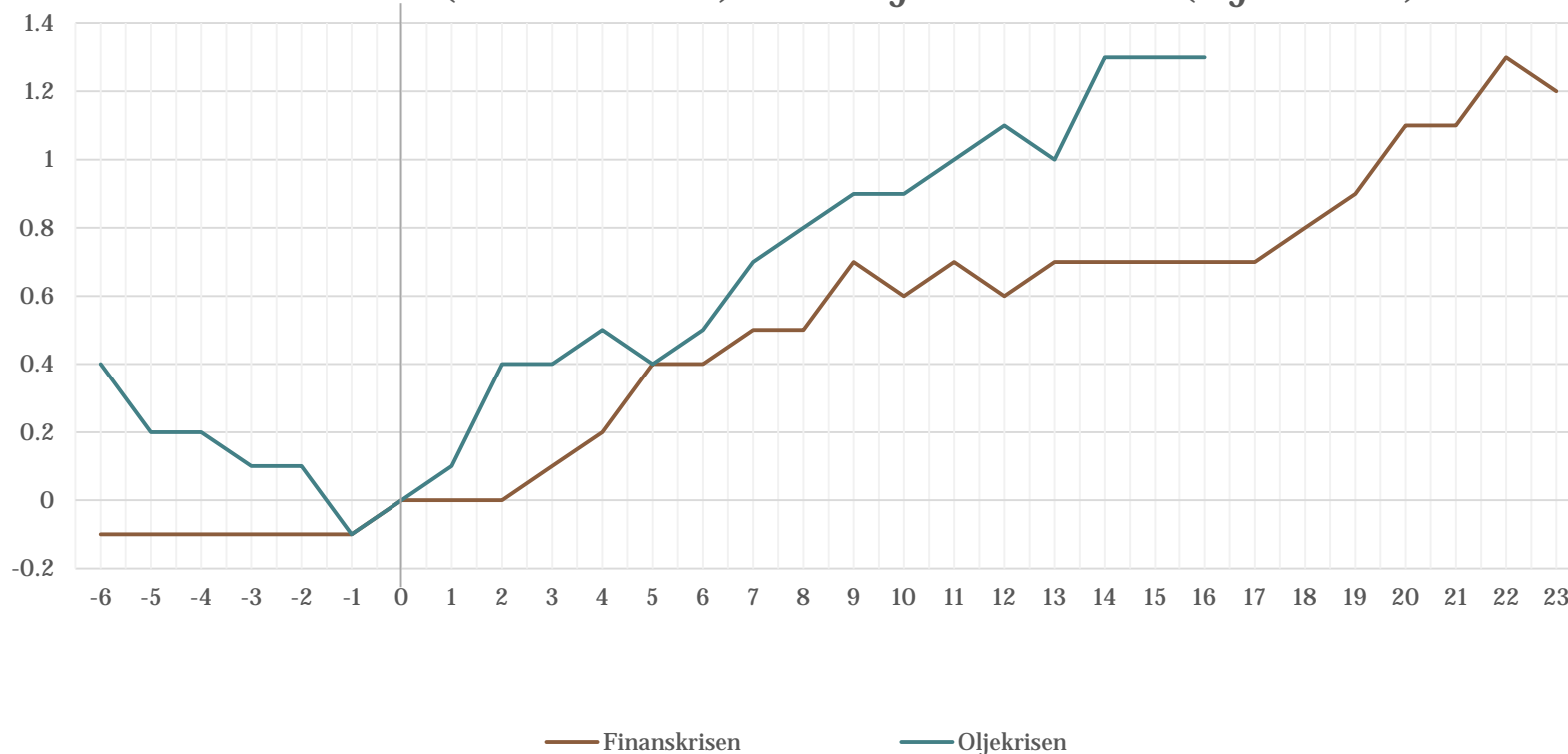

NÅ SNUR FORTEGNET!

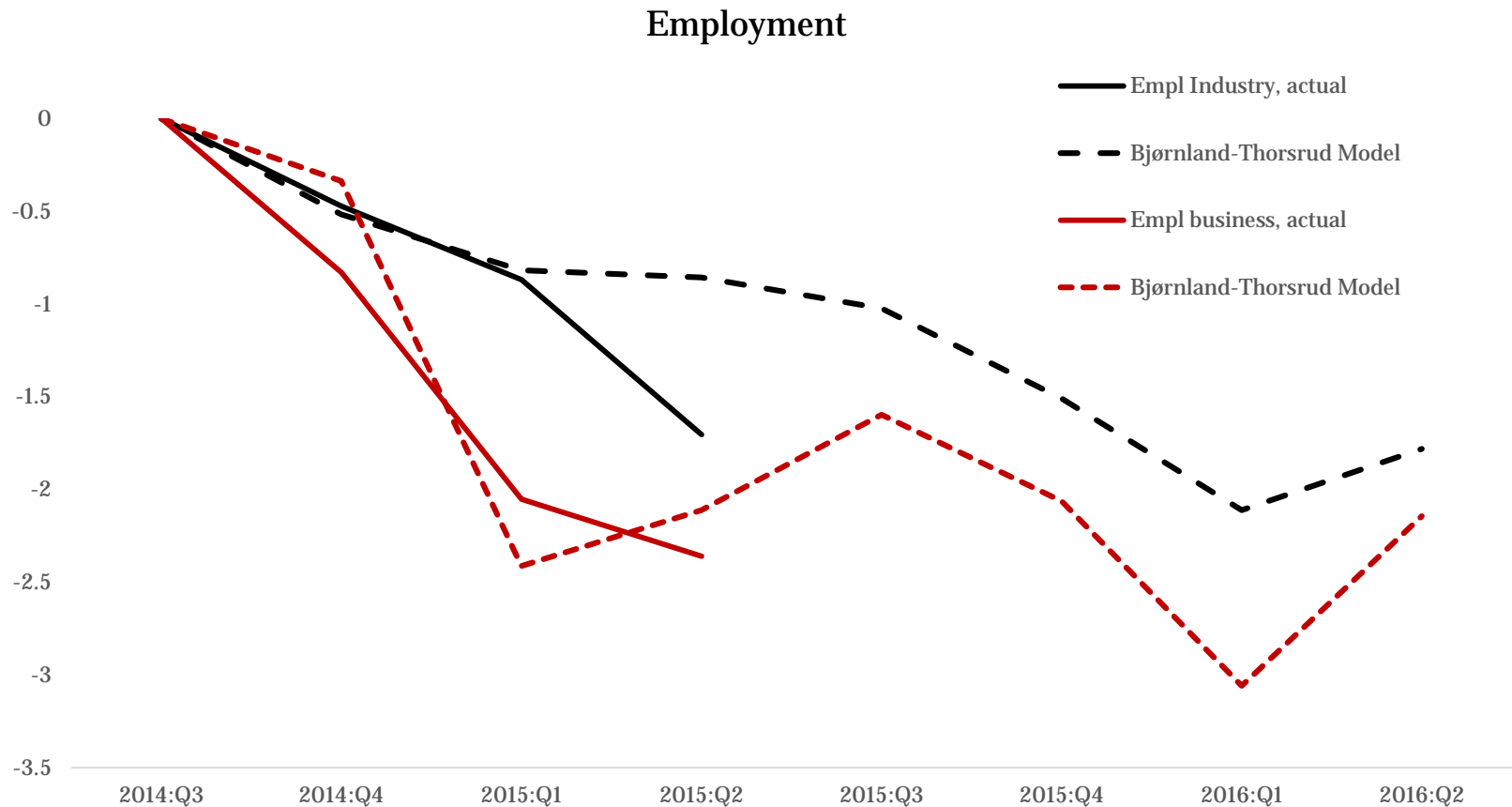
- Oljenedturen

Ledigheten øker raskt

AKU ledighet, akkumulert endring prosentpoeng:
Juni 2008=0 (finanskrisen) versus juni 2014 =0 (oljekrisen)

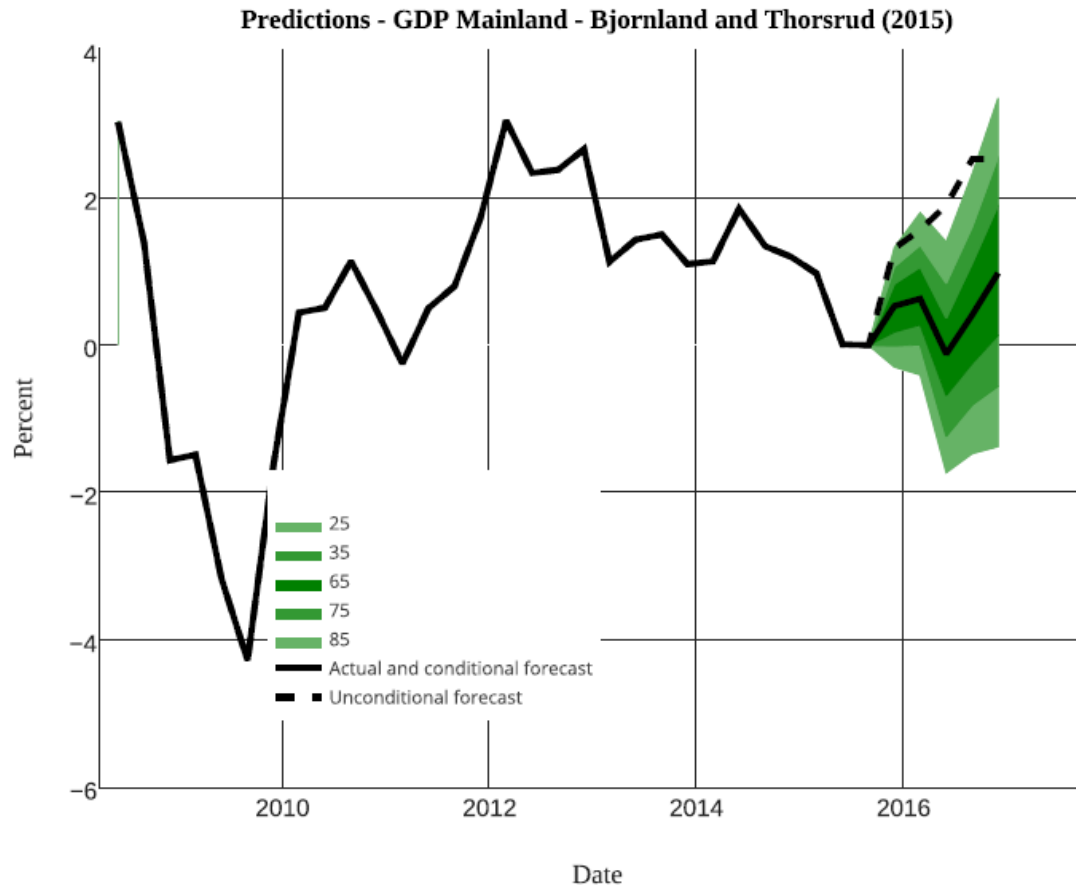

Negative ringvirkninger: Sysselsetting: Årlig endring og anslag fra model (50% fall i oljeprisen)

Source: Bjørnland and Thorsrud (2015)

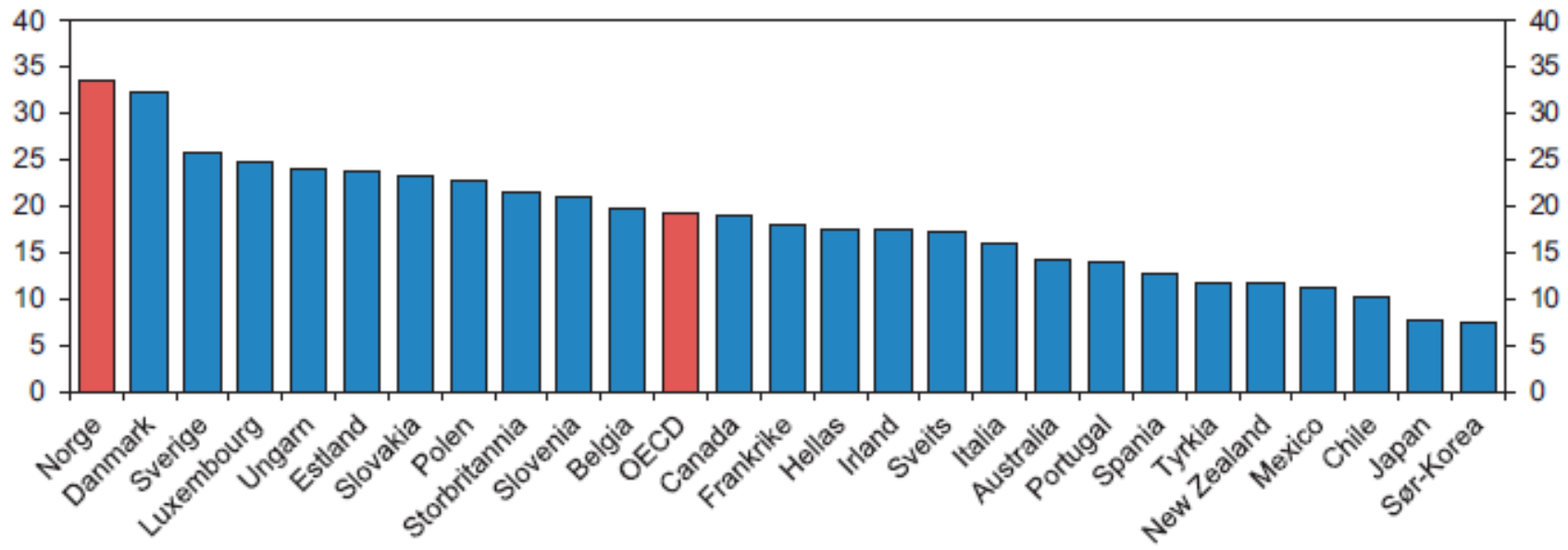
Effekten av et mer vedvarende fall i aktiviteten i olje for fastlandsøkonomien

Utfordringer og virkemidler i oljenedturen

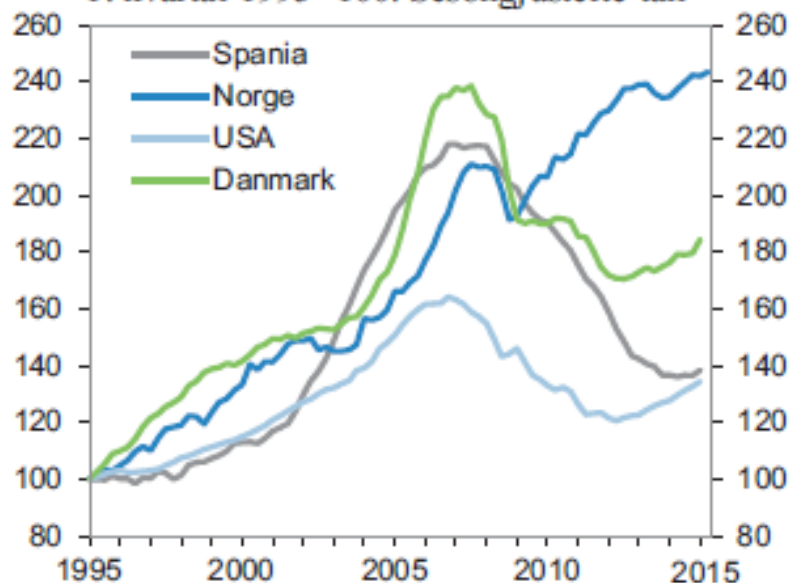
Ekspansiv finanspolitikk - Allerede en stor offentlig sektor, effektiv?

A. Sysselsetting i offentlig forvaltning. Prosent av arbeidsstyrken, 2013

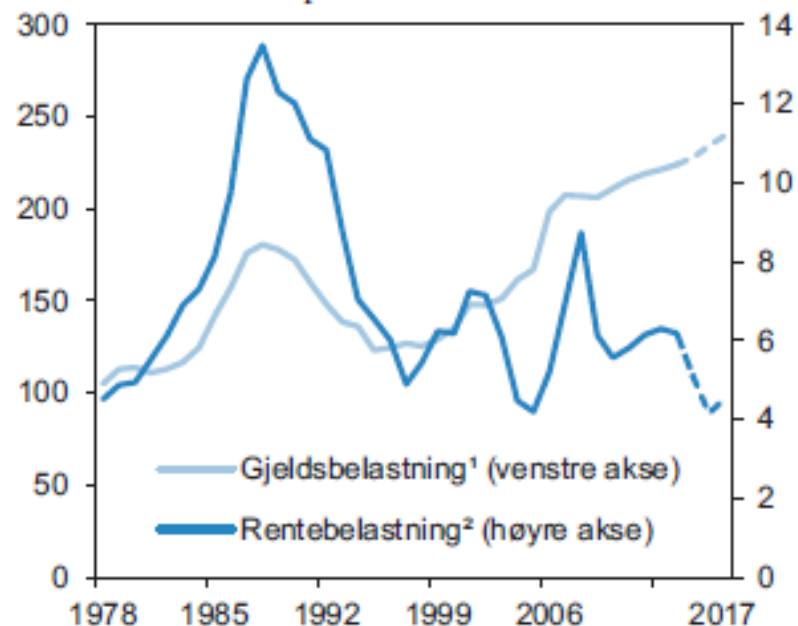

Pengepolitikken: kortsiktig stimulans, men langsiktige utfordringer i boligmarkedet - rom for beskatning

A. Reelle boligpriser i utvalgte land. Indeks. 1. kvartal 1995=100. Sesongjusterte tall

B. Husholdningenes gjeld og renteutgifter. Prosent av disponibel inntekt

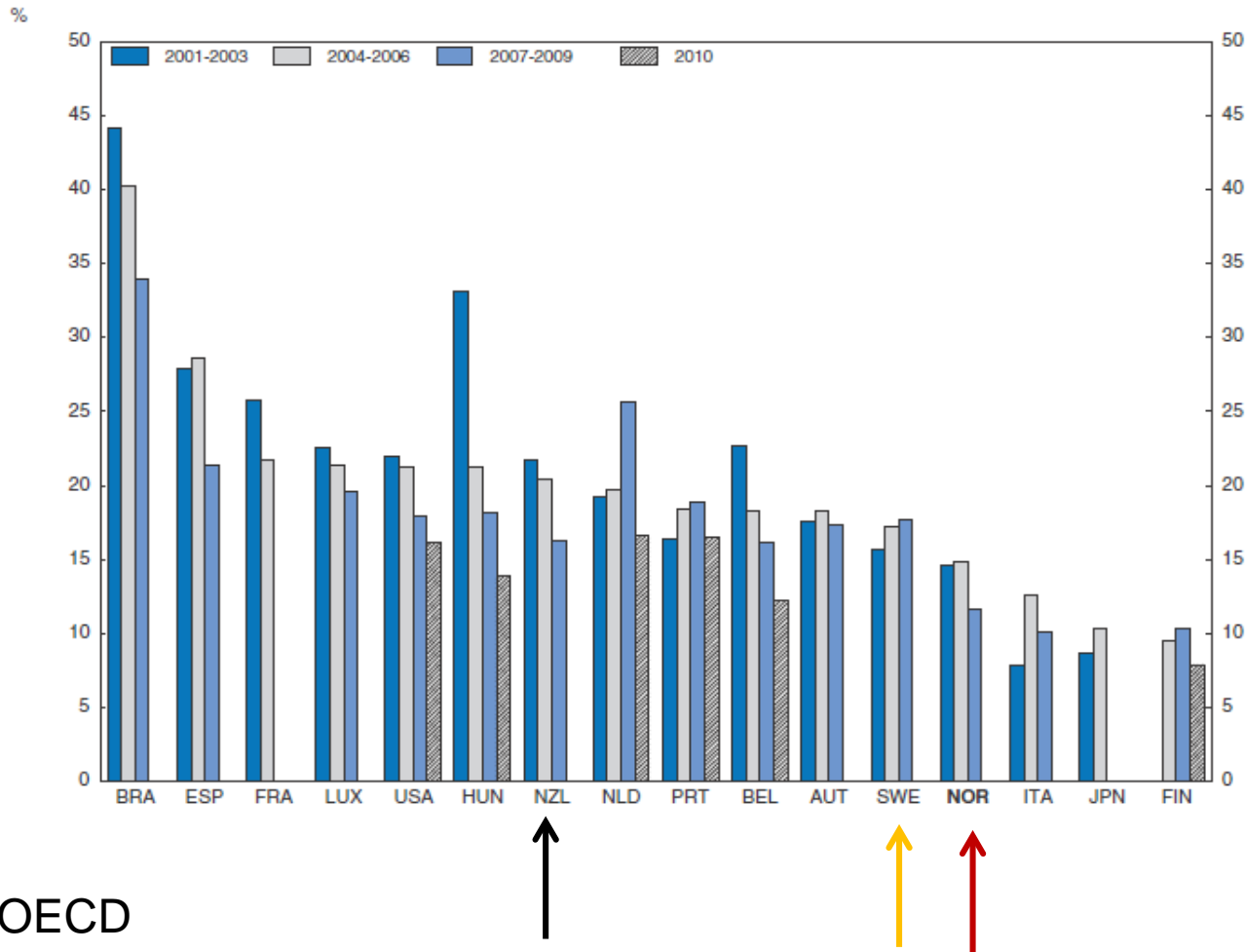

Kilde: Nasjonalbudsjett 2016

Nyskapning og nye bedrifter

- Vi har flere utfordringer enn bare oljenedtur
- For lite oppmerksomhet på nyskapning og nye bedrifter
- Må gå den veien resten av verden går: Flere selvstendig næringsdrivende
- Tiden er inne for å gjøre harde prioriteringer.

Men ... Norge har lav andel med nye bedrifter ('start-up rate')

Kilde: OECD

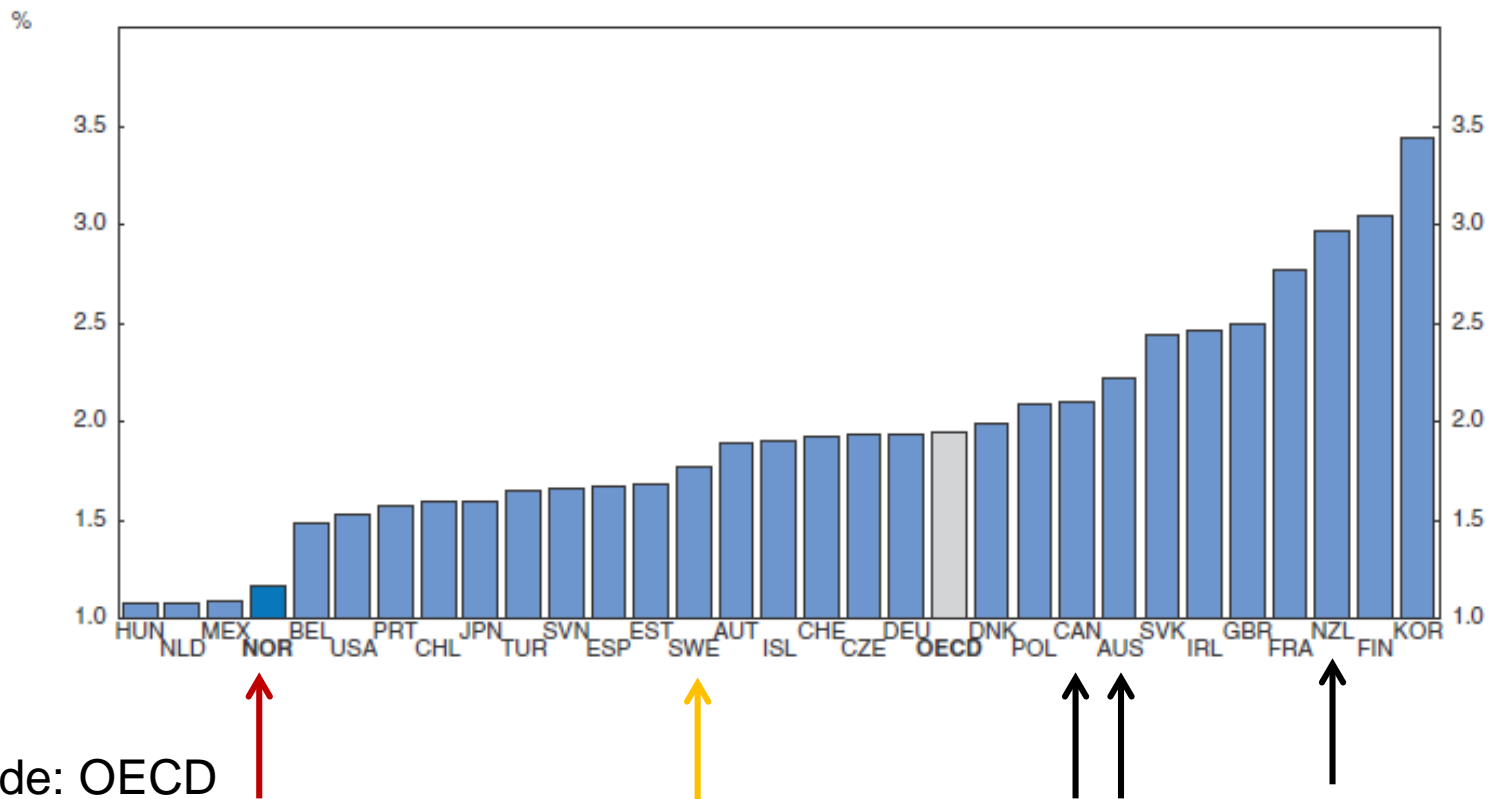
Made in Norway

- Hva er vi gode på? Hvordan skiller vi oss fra Sverige og Danmark?
- Norge: Utvinning av råvarer: Olje og gass, vannkraft og litt fisk...
- Men også ... høykompetent og verdensledende leverandørindustri. «Made in Norway»
- God drahjelp fra valutakurs for andre eksportvarer – men ikke en langvarig venn

Få mer ut av de ressursene vi har

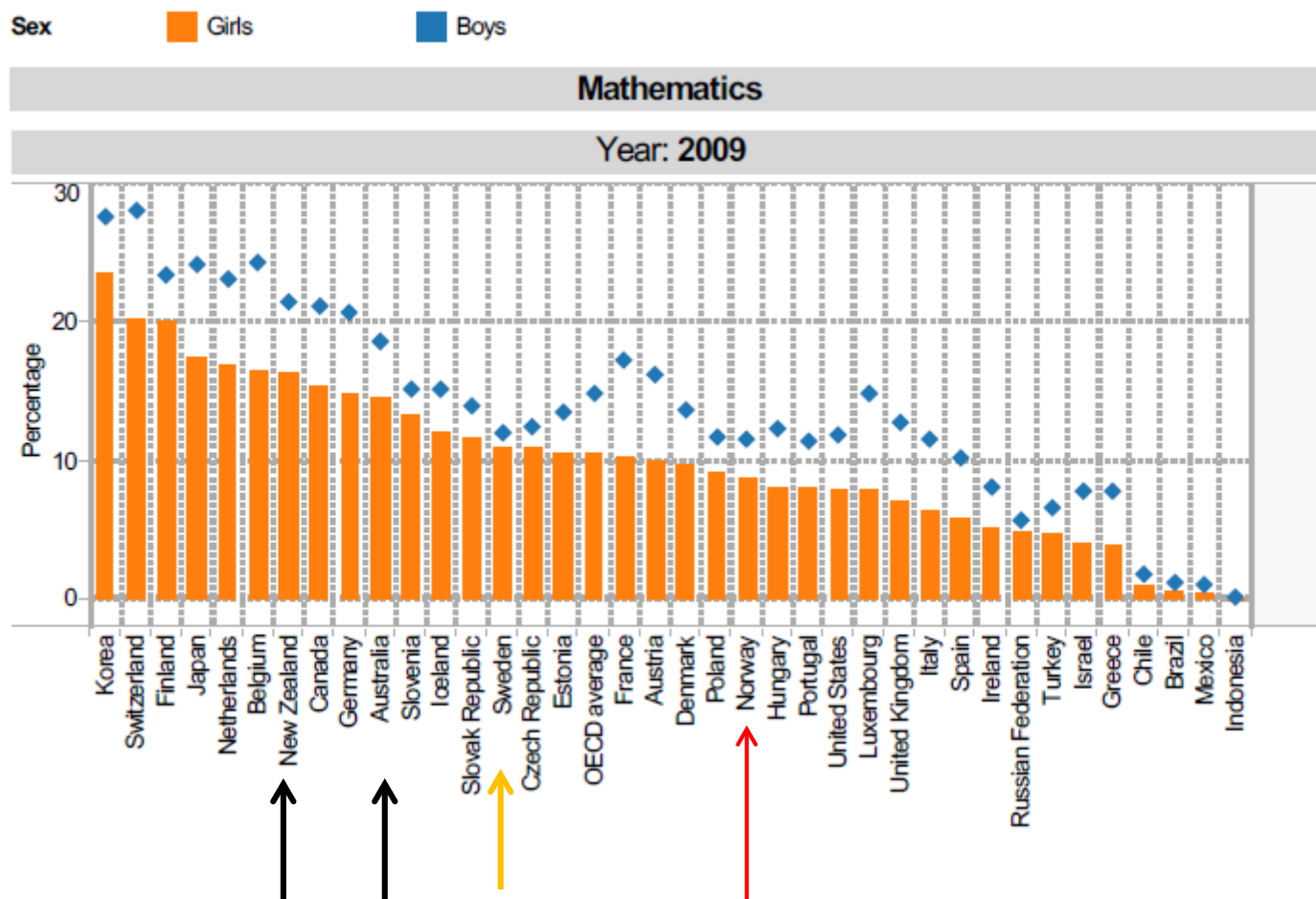
- *Utvikle ny teknologi gjennom å...*
- støtte oppstart av nye teknologibedrifter som kan utnytte kunnskapen fra offshore
- bidra til kostnadseffektiv utnyttelse av våre ressurser
- bidra til forenklete teknologiløsninger
- støtte til utvinning av annen og mer miljøvennlig energi
- fleksibelt arbeidsliv (oljeingeniører deltid i skolen)
- bedre skole

Andel med utdanning i teknologitunge områder er lav (evne til entreprenørskap)

Kilde: OECD

Skole på agendaen: Andel elever med topp score i matematikk...

Politikerne må finne en god balanse mellom å motvirke en kraftig nedgangskonjunktur og legge til rette for kostnadseffektiv utnyttelse av ressursene

Økt oppmerksomhet på nyskapning og nye bedrifter!

Takk for meg!

Noen kilder:

- ❑ Bjørnland, H.C. and L.A. Thorsrud (2015) "Boom or gloom? Examining the Dutch disease in two-speed economies", forthcoming *Economic Journal*

http://www.bi.edu/InstitutterFiles/Samfunns%C2%B0konomi/CAMP/Working_CAMP_6-2014.pdf

- ❑ Bjørnland, H.C. and L.A. Thorsrud (2015b) "Commodity prices and fiscal policy design: Procyclical despite a rule" CAMP Working Paper Series No 5/2015

http://www.bi.edu/InstitutterFiles/Samfunns%C2%B0konomi/CAMP/Working_CAMP_5-2015.pdf

Disclaimer.

- **All opinions and estimates in this presentation are, regardless of source, given in good faith. The user assumes the entire risk related to the use of this information.**